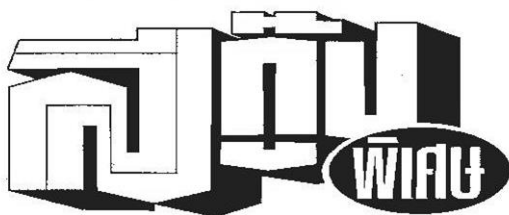

ยกระดับศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาพื้นที่บนฐานอัตลักษณ์ท้องถิ่นด้วยงานวิจัย

แม้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด-19 ในขณะนี้ จะเริ่มบรรเทาเบาบางลง แต่ก็ยังคงต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดอย่างเคร่งครัด จะประมาทไม่ได้ ส่วนหัวใจหลักที่จะฟื้นฟูเศรษฐกิจไทยได้ในยามนี้คือการท่องเที่ยวในประเทศ

“อัตลักษณ์ท้องถิ่น” จึงถูกนำมาชูเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวให้เกิดการ ชุม ชิม ช้อป จากการพัฒนาด้วยงานวิจัย เพื่อยกระดับศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาพื้นที่บนฐานอัตลักษณ์ท้องถิ่น

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ร่วมกับ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และมหาวิทยาลัยราชภัฏ จัดกิจกรรม “การนำเสนอและเผยแพร่ผลงาน

วิจัย แผนงานการยกระดับศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาพื้นที่บนฐานอัตลักษณ์ท้องถิ่นปีที่ 2” ขึ้น ณ โรงแรม เซ็นทรา บายเซ็นทรา ศูนย์ราชการและคอนเวนชัน เซ็นเตอร์ ภายใต้แผนงานการยกระดับศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาพื้นที่บนฐานอัตลักษณ์ท้องถิ่นปีที่ 2 ทั้ง 7 ภูมิภาค เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ ยกระดับศักยภาพการท่องเที่ยวในการรักษาอัตลักษณ์ของพื้นที่เข้าสู่ชุมชนและการออกแบบให้ตรงกับความต้องการของตลาด โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ วช. และผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเข้าร่วมงาน

ดร.ณัฐ ดันเทอดทิตย์ ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ในฐานะ ประธานเปิดงาน กล่าวว่า กิจกรรมนี้ ทางสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สนับสนุนงบประมาณให้กับเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้ง 38 แห่ง ทั่วประเทศ และสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) ร่วมกันส่งเสริมและสนับสนุน การวิจัยและนวัตกรรม โดยใช้องค์ความรู้ และเทคโนโลยีเพื่อยกระดับมาตรฐาน เพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนเชิงสร้างสรรค์ โดยพัฒนาบนฐานอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ต่างๆ

ทั่วประเทศให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นการช่วยขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของรัฐบาลในการสร้างเศรษฐกิจบริการมูลค่าสูง และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนซึ่งเปรียบเสมือนฟันเฟืองที่สำคัญในการสร้างความมั่นคง และมั่นคงอย่างทั่วถึง

ทั้งนี้ ได้มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่างๆ อย่างต่อเนื่องจากแนวคิด BCG Model ผู้การยกระดับเศรษฐกิจของประเทศเป็นแนวทางที่รัฐบาลมุ่งเน้นให้หน่วยงานต่างๆ ร่วมกันผลักดันและขับเคลื่อนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในการขับเคลื่อนประเทศ ตามแนวทางของรัฐบาล โดยใช้องค์ความรู้ด้านการวิจัยที่บูรณาการศาสตร์ต่างๆ เพื่อยกระดับศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาในพื้นที่ที่มีส่วนสำคัญอย่างมากในการร่วมกันพัฒนาท้องถิ่น อีกทั้งยังทำงานในลักษณะเครือข่ายพันธมิตรกับหน่วยงานที่มีบทบาทในการใช้องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คือ วว. ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

กิจกรรมในครั้งนี้ยังเป็นการสื่อสารเพื่อเชิญชวนหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และสมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว ฯลฯ เพื่อมาร่วมกันเสวนาถึงการให้ประโยชน์จากงานวิจัยเพื่อนำไปสู่การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจในฐานะผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัย ซึ่งจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยได้อย่างแท้จริงตามบทบัญญัติใน พ.ร.บ. ส่งเสริมการใช้ประโยชน์งานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2564 ก่อให้เกิดผลงานวิจัยต่างๆ รวมทั้งการดำเนินงานที่จะเกิดขึ้นในอนาคตนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และสร้างรายได้ สร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้กับชุมชนด้วยการยกระดับศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผ่านการรักษาอัตลักษณ์ของพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน

ดร.ณฐก กล่าวว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นมหาวิทยาลัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาพื้นที่ มีความเป็นเอกลักษณ์แตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่น เพราะทำประโยชน์ต่อพื้นที่มาเป็นเวลานาน ในโครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบลเราระดมความสามารถของทุกมหาวิทยาลัย ปีที่แล้วเราทำ 3,000 ตำบล ในการที่มีการจ้างงานสร้างผลิตภัณฑ์ในแต่ละตำบล ปีนี้เราทำทั้ง 7,435 ตำบลของประเทศไทย สิ่งที่เกิดขึ้นคือเราต้องลงทุกพื้นที่ เข้าใจในทุกตำบล รู้จักความต้องการของเขา พัฒนาผลิตภัณฑ์ พัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว สร้างอัตลักษณ์จากตรงนั้น เขามืออะไรดีเอามาบอกให้เป็น อว.ชวนชม, อว.ชวนชิม รวมทั้ง อว.พาช้อป และมหาวิทยาลัยราชภัฏก็จะเอา

เนื้อหาสาระที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปปรับปรุงพัฒนาต่อยอดในโครงการต่างๆ ของ อว.ต่อไป

ดร.วิภากรัตน์ ดือ่อง ผู้อำนวยการสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) กล่าวว่า วช. ในฐานะหน่วยงานขับเคลื่อนระบบวิจัยและนวัตกรรมให้เข้มแข็งด้วยการสนับสนุนทุนวิจัย พัฒนาบุคลากร และพัฒนาระบบนิเวศการวิจัยและนวัตกรรมตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ได้สนับสนุนแผนงานวิจัย เรื่อง “การยกระดับศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาพื้นที่ บนฐานอัตลักษณ์ท้องถิ่น ปีที่ 2” ซึ่งการดำเนินงานอาศัยกลไกความร่วมมือของเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้ง 38 แห่งทั่วประเทศ และหน่วยงาน ภาคี ในการยกระดับขีดความสามารถของชุมชนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เชิงสร้างสรรค์ ที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และศิลปวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนสำหรับการดำเนินงานได้ต่อยอดจากผลการดำเนินงานในปีแรก โดยมุ่งเน้นที่การพัฒนาคุณภาพสินค้าเพื่อให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ ในประเภทต่างๆ โดยมีความร่วมมือกับ วว. ในการทดสอบ พัฒนา และรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์

นอกจากนี้ ได้มีการนำเสนอผลิตภัณฑ์ ผู้สาหรณชนควบคู่ไปกับการส่งเสริม การท่องเที่ยวโดยชุมชนในระดับนโยบาย อันจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ที่อยู่บนพื้นฐานของการสร้าง และการใช้องค์ความรู้ ความคิด สร้างสรรค์ เชื่อมโยงกับ ทุนทางปัญญา ทุนทางวัฒนธรรม ทั้งนี้ในปีงบประมาณ 2565 วช. ได้สนับสนุนโครงการ “การยกระดับ ศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนวัตกรรมเพื่อสร้างคุณค่าอัตลักษณ์พื้นที่ถิ่นด้วยภูมิปัญญาและนวัตกรรมบนฐานเศรษฐกิจ BCG”

การบูรณาการต่อยอดให้เกิด ความยั่งยืนด้วยทุนทางทรัพยากรชุมชนสู่นโยบายการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาประเทศด้วยแนวคิด BCG Model เพื่อเป็นกลไกทางเศรษฐกิจสำคัญที่ก่อให้เกิดการจ้างงาน การสร้างอาชีพที่หลากหลาย การหมุนเวียนของรายได้ การกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น รวมถึงความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในชุมชน ท้องถิ่น และภูมิภาคได้อย่างสมดุลอย่างยั่งยืนต่อไป

ดร.ศิวาพร พยัคณันท์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ หัวหน้านักวิจัยเครือข่ายราชภัฏอีสานตอนล่าง กล่าวว่า ในปีแรกได้ทำเรื่องของการพัฒนากิจกรรมกับโปรแกรมการท่องเที่ยว อย่างอีสานตอนล่างจะเน้นเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เน้นอัตลักษณ์ของแต่ละจังหวัดที่มีความชัดเจนเรื่องของวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี พอในปีต่อมาเน้นเรื่องของยกระดับผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกในชุมชนให้ได้มาตรฐาน อีสานตอนล่าง

ก็จะมีมาตรฐานที่ได้รับรองก็อย่างเช่นถ้าเป็นชุมชนท่องเที่ยว
 ก็จะเป็นมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community
 – Based Tourism) หรือ CBT นอกนั้นก็จะเป็นมาตรฐาน
 ผลิตภัณฑ์ชุมชน แล้วผลักดันเข้าสู่โอท็อปคัดสรร โอท็อปคัด
 สรรดาวด้วย

ตรงนี้เป็นเรื่องของงานวิชาการที่เข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชน
 และชุมชนต้องขับเคลื่อนด้วยตัวเองทั้งหมด ตัวอย่างผลิตภัณฑ์เด่น
 ของราชภัฏชัยภูมิ คือ เซรามิกจากบัวแดง โลชั่นที่เป็นของเหลือใช้
 จากกระบวนการผลิตหรือการทอผ้าไหม ก็เอามาจดทะเบียนแล้ว
 ก็ได้รับการรับรองเพื่อที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวที่
 เข้าไปในชุมชนมากขึ้น ของสุรินทร์เด่นเรื่องผ้า เราเข้ามายกระดับ
 สอนชาวบ้านให้รู้จักแปรรูปการตัดเย็บแล้วก็กำลังเข้าสู่ระบบการ
 ขอรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน(มผช.) ส่วนที่บุรีรัมย์ก็จะ
 ทำในเรื่องของงานออกแบบและงานดีไซน์เข้าไป ก็จะเป็นการ
 ออกแบบโดยใช้วัสดุหรือพืชในท้องถิ่น ไปจุดประกายให้ชาวบ้าน
 เขารู้จักเอาสิ่งรอบตัวมาใช้ในการออกแบบร่วมกับผลิตภัณฑ์เดิม
 ของชุมชน ก็จะเป็นผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ เป็นเอกลักษณ์
 ของชุมชนก็คือเรื่องของผ้าไหม ผ้าฝ้าย ซึ่งก็เป็นเรื่องที่มีมาก
 ในกลุ่มราชภัฏอีสานตอนล่าง นครชัยบุรินทร์ศรีอุบล 6 จังหวัด

ภายในงานมีการแสดงนิทรรศการและผลิตภัณฑ์จาก
 โครงการวิจัยภายใต้แผนงานการยกระดับศักยภาพการท่องเที่ยว
 โดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาพื้นที่บนฐานอัตลักษณ์ท้องถิ่น
 ปีที่ 2 ทั้ง 7 ภูมิภาค อาทิ ภาคกลาง “ผลิตภัณฑ์ภูษาน้ำผึ้งมะนาว
 จากเครือข่ายกลุ่มสตรีอยุธยา” โดยวิสาหกิจชุมชนตำบลคลองจิก
 ภาคเหนือ “ผลิตภัณฑ์ประดิษฐ์จากเศษผ้า” ภาคอีสาน “ผลิตภัณฑ์
 โทนเนอร์บัวแดง” และ ภาคใต้ “ทุเรียนกวนห่อกาบหมาก”
 เป็นต้น และการนำเสนอภาพรวมการดำเนินแผนงานโดย ดร.สัณชัย
 เกียรติทรงชัย ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย

มีการบรรยายในหัวข้อเรื่อง “การทำงานร่วมกันระหว่าง
 เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏและสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และ
 เทคโนโลยีแห่งประเทศไทย” ในการยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์
 การท่องเที่ยว และการเสวนาแนวทางการนำเสนอผลงานวิจัยไป
 ใช้ประโยชน์โดยวิทยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ สร้างความมั่นใจ
 ให้กับผู้บริหารในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ นำเสนอภูมิปัญญา
 วิถีชีวิตวัฒนธรรมบนฐานอัตลักษณ์ท้องถิ่นชุมชนเข้มแข็งได้
 อย่างยั่งยืน